

אדר ב' תשע"ד

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל
ישועת שומרון ע"י ארבעת המצורעים
לפרשת מצורע (על פי שיעור של הרב אלחנן סמט)

1. מלכים ב' פרק ז' (י"ג-כ')

אָרַם בַּחֲפָזוֹ (בְּחֲפָזוֹ) (וַיֵּשְׁבוּ הַמְּלָאכִים וַיִּגְדּוּ לַמֶּלֶךְ .
 טו וַיֵּצֵא הָעַם וַיִּבְאוּ אֶת מַחְנֵה אָרַם וַיְהִי סָאָה-סֵלֶת
 בְּשֶׁקֶל וְסֵאתִים שְׁעָרִים בְּשֶׁקֶל כְּדָבָר ה' . יו וְהַמֶּלֶךְ
 הִפְקִיד אֶת-הַשְּׁלִישׁ אֲשֶׁר-נִשְׁעַן עַל-יָדוֹ עַל-הַשָּׁעַר
 וַיִּרְמְסוּהוּ הָעַם בְּשָׁעַר וַיָּמָת כְּאֲשֶׁר דָּבָר אִישׁ הָאֱלֹקִים
 אֲשֶׁר דָּבָר בְּרַדַּת הַמֶּלֶךְ אֵלָיו . יח וַיְהִי כְּדָבָר אִישׁ
 הָאֱלֹקִים אֶל-הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵאתִים שְׁעָרִים בְּשֶׁקֶל
 וְסָאָה-סֵלֶת בְּשֶׁקֶל יִהְיֶה כַּעַת מָחָר בְּשָׁעַר שְׁמֵרוֹן . יט
 וַיַּעַן הַשְּׁלִישׁ אֶת-אִישׁ הָאֱלֹקִים וַיֹּאמֶר וְהִנֵּה ה' עֹשֶׂה
 אֲרָבוֹת בְּשָׁמַיִם הִיְהִי כְּדָבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַנָּדָד רָאָה
 בְּעֵינַיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֹאכַל . כ וַיְהִי-לֹ כֵן וַיִּרְמְסוּ אֹתוֹ הָעַם
 בְּשָׁעַר וַיָּמָת .

2. מסכת סוטה מז ע"א

"וארבעה אנשים היו מצורעים" – אמר ר' יוחנן זה
 גיחזי ושלושת בניו.

3. מלכים ב' ה' כז:

"וצרעת נעמן תדבק בדך ובזרעך לעולם".

4. ההקבלה בין גיחזי והמצורעים:

גיחזי המצורעים

(ה' כג) וַיֵּצֵר כְּכַרְיִם כְּסָף (ח) וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם כְּסָף וְזָהָב
 וַיִּשְׁתִּי חֲלָפוֹת בְּגָדִים וּבְגָדִים

(כד) ... וַיִּפְקֹד בְּבִיטָה ... וַיִּלְכְּדוּ וַיִּטְמְנוּ

5. מלכים ב' ה' כו:

"העת לקחת את הכסף ולקחת בגדים וזיתים..."

6. מלכים ב' ח' ד':

וְהַמֶּלֶךְ מְדַבֵּר אֶל גִּיחְזִי נַעַר אִישׁ הָאֵל-לֵהִימָר:
 סִפְרָה נָא לִי אֵת כָּל הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֶיךָ.

7. מלכים ב' ה' כז:

"וצרעת נעמן תדבק בדך ובזרעך לעולם"

"ויצא מלפניו מצרע כשלג".

8. רש"י:

ומצאנו עוון – מתחייבים אנו למלכות.

ג וַאֲרַבְעָה אַנְשִׁים הָיוּ מִצְרָעִים פֶּתַח הַשָּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
 אֶל-רֵעֵהוּ מִה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים פֹּה עַד-מָתְנֵנוּ . ד אִם-אֲמַרְנוּ
 נָבֹא הָעִיר וְהָרַעַב בְּעִיר וּמָתְנוּ שָׁם וְאִם-יִשְׁבְּנוּ פֹה וּמָתְנוּ
 וְעַתָּה לָכֵן וּנְפֹלָה אֶל-מַחְנֵה אָרַם אִם-יַחְיִינוּ נַחֲיָה וְאִם-
 יָמִיתֵנוּ וּמָתְנוּ . ה וַיִּקְמוּ בְּנִשְׁף לָבֹא אֶל-מַחְנֵה אָרַם
 וַיִּבְאוּ עַד-קִצֵּה מַחְנֵה אָרַם וְהִנֵּה אִין-שָׁם אִישׁ . ו וְאֶדְנִי
 הַשְּׁמִיעַ אֶת-מַחְנֵה אָרַם קוֹל רָכָב קוֹל סוּס קוֹל חֵיל גְּדוֹל
 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-אָחִיו הִנֵּה שָׁכַר-עֲלִינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת-
 מַלְכֵי הַחֲתִים וְאֶת-מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבֹא עֲלֵינוּ . ז וַיִּקְוֹמוּ
 וַיִּנּוּסוּ בְּנִשְׁף וַעֲזָבוּ אֶת-אֶהְלִיהֶם וְאֶת-סוּסֵיהֶם וְאֶת-
 חֲמֹרֵיהֶם הַמַּחְנֵה כְּאֲשֶׁר-הִיא וַיִּנְסוּ אֶל-נַפְשָׁם . ח וַיִּבְאוּ
 הַמִּצְרָעִים הָאֵלֶּה עַד-קִצֵּה הַמַּחְנֵה וַיִּבְאוּ אֶל-אֶהֱל אַחַד
 וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם כְּסָף וְזָהָב וּבְגָדִים וַיִּלְכְּדוּ
 וַיִּטְמְנוּ וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְאוּ אֶל-אֶהֱל אַחֵר וַיִּשְׂאוּ מִשָּׁם וַיִּלְכְּדוּ
 וַיִּטְמְנוּ . ט וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ לֹא-כֵן אֲנַחְנוּ עֹשִׂים
 הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם-בְּשָׁרָה הוּא וְאֲנַחְנוּ מַחֲשִׂים וְחִפְיֵנוּ עַד-
 אוֹר הַבֶּקֶר וּמִצָּאֵנוּ עוֹנוֹן וְעַתָּה לָכֵן וְנִבְאָה וְנִגְיָדָה בֵּית
 הַמֶּלֶךְ . י וַיִּבְאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל-שָׁעַר הָעִיר וַיִּגִּידוּ לָהֶם לֵאמֹר
 בָּאנוּ אֶל-מַחְנֵה אָרַם וְהִנֵּה אִין-שָׁם אִישׁ וְקוֹל אָדָם כִּי
 אִם-הַסּוּס אָסוּר וְהַחֲמוֹר אָסוּר וְאֶהְלִים כְּאֲשֶׁר-הֵמָּה .
 יא וַיִּקְרָא הַשְּׁעָרִים וַיִּגִּידוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה . יב וַיִּקֶּם
 הַמֶּלֶךְ לִלְלָה וַיֹּאמֶר אֶל-עַבְדָּיו אֲגִידָה-נָא לָכֶם אֶת אֲשֶׁר-
 עָשׂוּ לָנוּ אָרַם יָדְעוּ כִּי-רַעֲבִים אֲנַחְנוּ וַיֵּצְאוּ מִן-הַמַּחְנֵה
 לְהַחֲבֵה בַּשָּׂדֶה (בְּשָׂדֶה) לֵאמֹר כִּי-יֵצְאוּ מִן-הָעִיר
 וְנִתְפָּשׂוּ חַיִּים וְאֶל-הָעִיר נָבֹא . יג וַיַּעַן אַחַד מֵעַבְדָּיו
 וַיֹּאמֶר וַיִּקְחוּ-נָא חֲמֹשָׁה מִן-הַסּוּסִים הַנִּשְׂאָרִים אֲשֶׁר
 נִשְׂאָרוּ-בָּה הֲנִם כְּכֹל-הַהֲמוֹן (הַמּוֹן) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 נִשְׂאָרוּ-בָּה הֲנִם כְּכֹל-הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר-תָּמוּ וְנִשְׁלַחָה
 וְנִרְאָה . יד וַיִּקְחוּ שְׁנֵי רָכָב סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרָי
 מַחְנֵה-אָרַם לֵאמֹר לָכוּ וְרָאוּ . טו וַיִּלְכְּדוּ אַחֲרֵיהֶם עַד-
 הַיָּרְדֵן וְהִנֵּה כָל-הַדָּרָךְ מְלֵאָה בְּגָדִים וּכְלִים אֲשֶׁר-הִשְׁלִיכוּ

9. רלב"ג:

אם אנחנו שותקים ונמתין עד אור הבקר, ידעו זה ישראל וימצאנו עונש על אשר לא בשרנו הבשורה הזאת.

10. רחל המשוררת, בשירה 'יום בשורה' (מהדורת דבר

עמ' סא):

בשכבר הימים האויב הנורא
את שומרון הביא במצור;
ארבעה מצורעים לה בשרו בשורה
לא בשרו בשורת הדרור

כשומרון במצור – כל הארץ כולה,
וכבד הרעב מנשא.
אך אני לא אבה בשורת גאולה,
אם מפי מצורע היא תבוא.

הטהור יבשר וגאל הטהור
ואם ידו לא תמצא לגאול –
אז נבחר לי לנפול ממצוקת המצור
אור ליום בשורה הגדול.

11. ויקרא י"ג, מו:

"כל ימי אשר הנגע בו יטמא, טמא הוא, בדד ישב מחוץ
למחנה מושבו".

12. מלכים ב' ו', כד-לג:

כד ויהי אחרי-כן ויקבץ בן-הדד מלך-אֲרָם את-פל-
מחנהו ויעל ויצר על-שִׁמְרוֹן. כה ויהי רָעַב גָּדוֹל בְּשִׁמְרוֹן
והנה צָרִים עָלֶיהָ עַד הַיּוֹת ראש-חֲמוֹר בְּשָׁמְנִים כֶּסֶף
וְרַבַּע הַקֶּב חֲרִי (דב (-יוֹנִים בְּחַמְשָׁה-כֶּסֶף. כו ויהי מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל עֹבֵר עַל-הַחֲמָה וְאִשָּׁה צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר הוֹשִׁיעָה
אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ. כז ויאמר אל-יוֹשֻׁעַד יְהוָה מֵאִין אוֹשִׁיעַד
הַמֶּן-הַגֶּרֶן או מן-הַיֶּקֶב. כח ויאמר-לָהּ הַמֶּלֶךְ מֵה-לֶךְ
וּתֹאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה אֵלַי תְּנִי אֶת-בָּנֶיךָ וְנֹאכְלֵנוּ
הַיּוֹם וְאֶת-בְּנֵי נֹאכַל מִחֵר. כט ונבשל את-בְּנֵי וְנֹאכְלֵהוּ
וְאֹמַר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאֶחָד תְּנִי אֶת-בָּנֶיךָ וְנֹאכְלֵנוּ וְתִחַבֵּא
אֶת-בָּנֶיהָ. ל ויהי כשִׁמְעַת הַמֶּלֶךְ אֶת-דְּבָרֵי הָאִשָּׁה וַיִּקְרַע
אֶת-בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר עַל-הַחֲמָה וַיֵּרָא הָעַם וְהִנֵּה הַשֶּׁקֶט
עַל-בְּשָׂרוֹ מִבַּיִת. לא ויאמר כה-יעֲשֶׂה-לִי אֱלֹקִים וְכֹה
יוֹסֵף אִם-נֶעֱמַד ראש אֱלִישָׁע בֶּן-שַׁפְט עָלָיו הַיּוֹם. לב
וְאִלְיָשָׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים יֹשְׁבִים אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח אִישׁ
מִלְּפָנָיו בְּטָרִם יָבֵא הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וְהוּא אָמַר אֶל-הַזְּקֵנִים
הַרְאִיתֶם כִּי-שִׁלַּח בֶּן-הַמְרַצֵּחַ הַזֶּה לְהַסִּיר אֶת-רֹאשִׁי
רְאוּ כִּבְאֵ הַמֶּלֶךְ סָגְרוּ הַדְּלֵת וְלַחְצֹתֶם אֹתוֹ בַּדְּלֵת הַלּוֹא
קוֹל רִגְלֵי אֲדֹנָיו אַחֲרָיו. לג עוֹדְנוּ מִדְּבַר עַמִּים וְהִנֵּה
הַמֶּלֶךְ יֹרֵד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה-זֹאת הִרְעָה מֵאֵת ה' מֵה-
אוֹחִיל לָהּ עוֹד.

13. מלכים ב' ז', א

א וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע שָׁמְעוּ דְבַר-ה' כֹּה אָמַר ה' כַּעַת מִחֵר
סָאָה-סֵלֶת בְּשָׁקֶל וְסֵאֲתִים שְׁעָרִים בְּשָׁקֶל בְּשַׁעַר שִׁמְרוֹן.
ב וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר-לְמֶלֶךְ נִשְׁעַן עַל-יָדוֹ אֶת-אִישׁ
הָאֱלֹקִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה ה' עֹשֶׂה אַרְבּוֹת בְּשָׁמַיִם הִיְהִיָּה
הַדְּבַר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַנֶּכֶה רָאָה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֹאכַל.
מלכים ב' י"ג, כג:

וַיָּחֹן ה' אֶתְּם וַיִּרְחַמֶם וַיִּפְּן אֵלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ אֶת
אֲבֹרֵהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְּׁחִיתֶם וְלֹא הַשְּׁלִיכֶם
מֵעַל פְּנֵיו עַד עֵתָה.